

**Raport z konsultacji społecznych projektu uchwały
Rady Miasta Bydgoszczy w sprawie wyznaczenia
obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
na terenie miasta Bydgoszczy**

Spis treści

1. Podstawa, formy i przebieg konsultacji społecznych

- 1.1. Uzasadnienie i podstawa prawna
- 1.2. Przedmiot i cel konsultacji
- 1.3. Formy konsultacji
- 1.4. Termin konsultacji
- 1.5. Harmonogram
- 1.6. Akcja informacyjna

2. Zestawienie uwag, opinii i propozycji z poszczególnych form konsultacji

- 2.1. Uwagi, opinie i propozycje zgłoszone podczas otwartych spotkań konsultacyjnych
- 2.2. Uwagi, opinie i propozycje zgłoszone w badaniu ankietowym
- 2.3. Uwagi, opinie i propozycje zgłoszone podczas dyżuru konsultacyjnego
- 2.4. Uwagi, opinie i propozycje zgłoszone w postaci papierowej i elektronicznej
- 2.5. Inne uwagi i opinie

3. Podsumowanie. Wyniki konsultacji

Załączniki nr 1: Zestawienie wyników ankiet

Załącznik nr 2: Zestawienie uwag i opinii zgłoszonych w formie pisemnej i elektronicznej

1. Podstawa, formy i przebieg konsultacji społecznych

1.1. Uzasadnienie i podstawa prawna

Konsultacje społeczne projektu Uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Bydgoszczy były prowadzone na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777, zm. z 2016 r. poz. 1020 i 1250). Zgodnie z zapisami ww. ustawy (art. 6 ust. 1 i 2) konsultacje społeczne prowadzone były przez Prezydenta Miasta Bydgoszczy. Obwieszczenie Prezydenta Miasta Bydgoszczy o rozpoczęciu konsultacji społecznych projektu uchwały zostało opublikowane w dniu 29 lipca 2016 r. w Biuletynie Informacji Publicznej, na tablicach ogłoszeń Urzędu Miasta Bydgoszczy oraz w prasie lokalnej.

1.2. Przedmiot i cel konsultacji

Przedmiotem konsultacji był projekt uchwały Rady Miasta Bydgoszczy w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Bydgoszczy. Celem konsultacji było zebranie od interesariuszy rewitalizacji uwag, opinii i propozycji dotyczących:

1. wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Bydgoszczy
2. identyfikacji silnych i słabych stron zaproponowanych obszarów

Materiały do przeprowadzenia konsultacji:

1. projekt uchwały Rady Miasta Bydgoszczy w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Bydgoszczy
2. mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Bydgoszczy (załącznik graficzny do projektu uchwały)
3. diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Bydgoszczy
4. formularz ankiety

były dostępne w następujących miejscach:

1. w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Bydgoszczy pod adresem <http://bip.um.bydgoszcz.pl/>, na oficjalnej stronie Urzędu Miasta Bydgoszczy pod adresem <http://www.bydgoszcz.pl> - (liczba odsłon: 1306)
2. w Punkcie Obsługi Mieszkańców w galerii handlowej Zielone Arkady, ul. Wojska Polskiego 1, poziom +1, od poniedziałku do soboty w godzinach 11:00-19:00
3. w Urzędzie Miasta Bydgoszczy, ul. Jezuicka 1 (Ratusz, parter przy portierni), w godzinach pracy Urzędu
4. w siedzibach wskazanych Rad Osiedli
5. w siedzibie Bydgoskiej Lokalnej Grupy Działania „Dwie Rzeki” tj. w siedzibie Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego Oddział w Bydgoszczy, ul. Długa 34

1.3. Formy konsultacji

Zgodnie z Obwieszczeniem Prezydenta Miasta Bydgoszczy, konsultacje prowadzone były w formie:

1. 25 spotkań otwartych ze wszystkimi zainteresowanymi procesem rewitalizacji, umożliwiającym omówienie propozycji wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Bydgoszczy, a także wyrażenie opinii, propozycji i uwag
  2. 2 spotkań z organizacjami pozarządowymi
  3. 2 spotkań z członkami Bydgoskiej Lokalnej Grupy Działania „Dwie Rzeki”
  4. zbierania uwag, opinii i propozycji poprzez badanie ankietowe w postaci papierowej lub elektronicznej
  5. zbierania uwag, opinii i propozycji w postaci papierowej lub elektronicznej
- Uwagi i opinie składano :
- a. drogą elektroniczną na adres: rewitalizacja@um.bydgoszcz.pl
  - b. drogą korespondencyjną na adres: Urzędu Miasta Bydgoszczy, Biuro Obsługi Mediów i Komunikacji Społecznej, ul. Niedźwiedzia 4, pok. 100A - 105 A, 85-102 Bydgoszcz z dopiskiem REWITALIZACJA,
  - c. bezpośrednio do sekretariatu Biura Obsługi Mediów i Komunikacji, Społecznej, ul. Niedźwiedzia 4a, I piętro, pok. 100A - 105 A, 85-102 Bydgoszcz, w godzinach pracy Urzędu Miasta Bydgoszczy

1.4. Termin konsultacji

Konsultacje społeczne dotyczące projektu uchwały Rady Miasta Bydgoszczy w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Bydgoszczy trwały od 8 sierpnia do 12 października 2016 r.

Obwieszczeniem Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 29 lipca 2016 r., termin konsultacji został wyznaczony na okres od 8 sierpnia do 11 września 2016 r. W związku z postulatami mieszkańców, przedstawiceli Rady Miasta oraz Rad Osiedli, termin konsultacji społecznych przedmiotowej uchwały, na podstawie Obwieszczenia Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 9 września 2016 r., został przedłużony do 12 października 2016 r.

1.5. Harmonogram

Konsultacje społeczne były prowadzone zgodnie z poniższym harmonogramem:

Lp.	Rodzaj działania	Termin	Sposób działania, metody i formy konsultacji	Miejsce konsultacji
1.	Akcja informacyjna	29.07.-12.10.2016	rozpowszechnianie informacji o konsultacjach społecznych i ich przedmiocie, w tym poprzez upublicznienie informacji w BIP na stronie internetowej Miasta, na tablicach ogłoszeń Urzędu Miasta, na profilach społecznościowych miasta, bydgoskich portalach internetowych i w prasie lokalnej	Obszar Miasta Bydgoszczy
2.	Konsultacje	10.08-06.10.2016	spotkania otwarte ze wszystkimi zainteresowanymi procesem rewitalizacji, umożliwiające omówienie propozycji	Siedziby Rad Osiedli, Szkoły i placówki oświatowe

	wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Bydgoszczy, a także wyrażenie opinii, propozycji i uwag	
	w tym:	
10.08.2016, godz. 17:00 13.09.2016, godz. 18:00	spotkanie otwarte	Szkoła Podstawowa nr 10, ul. Śląska, Siedziba Rady Osiedla
16.08.2016, godz. 17:00 26.09.2016, godz. 18:00	spotkanie otwarte	TKKF „Świt”, ul. Nakielska 70
18.08.2016, godz. 18:00 31.08.2016, godz. 18:00 (spotkanie zorganizowane na wniosek mieszkańców) 07.09.2016, godz. 18:00 (spotkanie zorganizowane na wniosek mieszkańców) 27.09.2016, godz. 18:00	spotkanie otwarte	Świetlica Środowiskowa „Wodny Kraj”, ul. Toruńska 185
23.08.2016, godz. 18:00 08.09.2015, godz. 18:00 (spotkanie zorganizowane na wniosek mieszkańców) 28.09.2016, godz. 18:00	spotkanie otwarte	Siedziba Rady Osiedla Łęgnowo, ul. Świetlicowa 8a
29.08.2016, godz. 18:00 14.09.2016, godz. 18:00	spotkanie otwarte	Rodzinny Ogród Działkowy „Róża” ul. Rolna 1, Siedziba Rady Osiedla
30.08.2016, godz. 17:30 15.09.2016, godz. 18:00	spotkanie otwarte	Szkoła Podstawowa nr 37, ul. Gdańska 122, Siedziba Rady Osiedla
1.09.2016, godz. 18:00 09.09.2016, godz. 18:00 (spotkanie zorganizowane na wniosek mieszkańców) 06.10.2016, godz. 18:00	spotkanie otwarte	Szkoła Podstawowa nr 43, ul. Łowicka 45
5.09.2016, godz. 17:00 29.09.2016, godz. 18:00	spotkanie otwarte	Szkoła Podstawowa nr 4, ul. Wyzwolenia 4
16.09. 2016, godz. 18:00	spotkanie otwarte	Zespół Szkół nr 22, ul. Opławiec 157
25.08.2016, godz. 17:00 4.10.2016, godz. 17:00	spotkania z organizacjami pozarządowymi	Urząd Miasta Bydgoszczy, ul. Jezuicka 1
6.09.2016, godz. 17:00 5.10.2015, godz. 17:00	spotkania z członkami Bydgoskiej Lokalnej Grupy Działania „Dwie Rzeki”	Urząd Miasta Bydgoszczy, ul. Jezuicka 1
2.09.2016 godz. 10:00 -18:00	zbieranie uwag ustnych, dyżur konsultacyjny	Punkt Obsługi Mieszkańców w Zielonych Arkadach, ul. Wojska Polskiego
08.08.2016-12.10.2016	zbieranie uwag, opinii i propozycji poprzez badanie ankietowe	www.bydgoszcz.pl Urząd Miasta Bydgoszczy

		08.08.2016-12.10.2016	zbieranie wniosków, uwag i opinii na piśmie, w tym drogą elektroniczną. Uwagi i opinie można było przesyłać na adres rewitalizacja@um.bydgoszcz.pl, drogą korespondencyjną na adres Urzędu Miasta Bydgoszczy	Urząd Miasta Bydgoszczy
--	--	-----------------------	--	-------------------------

1.6. Akcja informacyjna

Konsultacje społeczne były promowane poprzez:

1. ogłoszenia i informacje umieszczone na miejskich portalach, w tym
  - a. mediach społecznościowych na oficjalnym profilu miasta Bydgoszcz.pl
  - b. na oficjalnej stronie miasta www.bydgoszcz.pl
  - c. na stronie Miasta Bydgoszczy w zakładce poświęconej rewitalizacji <http://www.bydgoszcz.pl/miasto/rewitalizacja/>
  - d. w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Bydgoszczy http://bip.um.bydgoszcz.pl/prezydentmiasta/zawiadomienia-o-konsultacjach-spoecznych/konsultacje_w_sprawie_rewitalizacji.aspx#0
  - e. na profilu społecznościowym Bydgoskiego Budżetu Obywatelskiego
  - f. na profilu społecznościowym Bydgoskiego Centrum Organizacji Pozarządowych
2. plakaty i grafiki informacyjne (A3 i B2) dotyczące spotkań konsultacyjnych umieszczane na ledowych tablicach informacyjnych Miasta Bydgoszczy, na przystankach komunikacji miejskiej, w środkach komunikacji publicznej w autoboxach, ponadto w siedzibach Rad Osiedli oraz w jednostkach organizacyjnych Miasta Bydgoszczy
3. Obwieszczenie o ogłoszeniu konsultacji zostało zawieszona na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Bydgoszczy
4. Stowarzyszenie Bydgoska Lokalna Grupa Działania „Dwie Rzeki” oraz Polskie Towarzystwo Ekonomiczne (PTE) - na stronach ww. organizacji opublikowano informacje w dn. 05.08.2016 nt. konsultacji społecznych w sprawie wyznaczenia obszaru rewitalizacji oraz w dn. 23.09.2016 nt. przedłużonych konsultacji; w tych samych dniach mailing do członków PTE w Bydgoszczy (204 członków) i LGD „Dwie Rzeki” (72 członków). Informacje o terminach i miejscach spotkań publikowane były także na profilu społecznościowym Stowarzyszenia Bydgoska Lokalna Grupa Działania „Dwie Rzeki” (posty w dniach 5.09, 09.09, 10.09, 23.09). Stowarzyszenie również rozpowszechniło plakaty i grafiki informacyjne
5. Rady Osiedli – przewodniczący Rad Osiedli otrzymali plakaty oraz grafiki
6. na portalu www.ngo.pl (opublikowane w dniach: 08.08.2016, 23.08.2016)

W dniu 10.08.2016 r. w Urzędzie Miasta Bydgoszczy (Ratusz) odbyła się konferencja prasowa z udziałem Zastępcy Prezydenta Miasta na temat rozpoczętych konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Bydgoszczy. O konsultacjach społecznych informowały również lokalne media.

2. Zestawienie uwag, opinii i propozycji z poszczególnych form konsultacji

2.1. Uwagi, opinie i propozycje zgłoszone podczas spotkań konsultacyjnych

W ramach konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Miasta Bydgoszczy w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Bydgoszczy, we współpracy z Radami Osiedli, Stowarzyszeniem Bydgoska Lokalna Grupa Działania „Dwie Rzeki” oraz Zespołem ds. Wpierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu Urzędu Miasta Bydgoszczy, zorganizowano i przeprowadzono 25 spotkań konsultacyjnych (zgodnie z przedstawionym powyżej harmonogramem konsultacji) ze wszystkimi zainteresowanymi procesem rewitalizacji. Łącznie wzięło w nich udział 369 osób. W spotkaniach uczestniczyli również przedstawiciele Urzędu Miasta Bydgoszczy (z Wydziału Funduszy Europejskich, Wydziału Zintegrowanego Rozwoju, Wydziału Edukacji i Sportu), a także przedstawiciele jednostek miejskich (m.in. Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Miejskiej Pracowni Urbanistycznej), Radni Rady Miasta Bydgoszczy oraz przedstawiciele Rad Osiedli.

Wszystkie zaplanowane w ramach konsultacji społecznych spotkania były prowadzone według następującego scenariusza:

1. Część 1. Otwarcie spotkania (powitanie uczestników, zaprezentowanie celu i planu spotkania oraz wprowadzenie dotyczące zakresu konsultacji)
2. Część 2. Prezentacja dotycząca metodologii i przebiegu prac nad wyborem obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji, przedstawienie propozycji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, prezentacja dalszego harmonogramu prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji dla miasta Bydgoszczy
3. Część 3. Dyskusja i zbieranie uwag
4. Część 4. Zakończenie spotkania

Spotkania konsultacyjne miały charakter otwarty. Odbływały się w różnych punktach na obszarze całego miasta (21 spotkań). W spotkaniach tych uczestniczyli przede wszystkim mieszkańcy oraz przedstawiciele Rad Osiedli, szkół, przedsiębiorcy z obszaru. Cztery spotkania odbyły się w Urzędzie Miasta Bydgoszczy. Były to spotkania dedykowane organizacjom pozarządowym działającym w mieście oraz członkom Stowarzyszenia Bydgoska Lokalna Grupa Działania „Dwie Rzeki”.

Wszystkie spotkania odbywały się w godzinach popołudniowych, ramy czasowe spotkań 17-20. Prowadzący spotkania (przedstawiciele Urzędu Miasta Bydgoszczy) informowali zebranych o tym jak przygotowywany był projekt uchwały Rady Miasta w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Bydgoszczy oraz jej zapisach (prezentacja treści). Wyjaśniano, że uchwała ta stanowić ma podstawę tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR), który będzie najważniejszym dokumentem określającym kierunki działań rewitalizacyjnych na najbliższe lata. Na podstawie GPR Bydgoszcz będzie mogła ubiegać się o wsparcie działań rewitalizacyjnych z różnych źródeł, w tym z funduszy Unii Europejskiej. Na każdym ze spotkań przedstawiano także materiały w formie prezentacji pt. „Propozycje obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji”. Celem prezentacji było: wyjaśnienie znaczenia pojęć takich jak „rewitalizacja”, „obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji” oraz „interesariusz”, wyjaśnienie zasad i wskaźników, na podstawie których dokonano wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji, przedstawienie wyników przeprowadzonej przez miasto diagnozy służącej wyznaczeniu ww. obszarów oraz propozycji granic obszaru rewitalizacji. Podczas dyskusji uczestnicy spotkań zgłaszali swoje uwagi i spostrzeżenia dotyczące przedstawionej propozycji obszaru

zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Najczęściej uwagi te dotyczyły: doboru wskaźników stanu kryzysowego, zmiany granic, konkretnych zapisów i treści uchwały odnoszących się do rygorystycznych rozwiązań i narzędzi (prawo pierwokupu, zakazu wydawania decyzji o warunków zabudowy – ograniczenie instalacji na paliwa stałe) oraz licznych problemów i potrzeb w poszczególnych obszarach. Często pytano o możliwości realizacji działań rewitalizacyjnych, jakie typy działań będą realizowane, jakie środki można pozyskać, kto i na jakich zasadach może uczestniczyć w działaniach. Każde ze spotkań było protokołowane (protokoły ze spotkań są dostępne w dokumentacji konsultacji społecznych w Wydziale Funduszy Europejskich Urzędu Miasta Bydgoszczy).

Poniżej przedstawiono zestawienie uwag, opinii i propozycji zgłaszanych w trakcie spotkań konsultacyjnych w podziale na poszczególne osiedla, w których odbywały się spotkania.

Obszar	Uwaga, propozycja działań	
Okole	rewitalizacja Parku nad Kanałem Bydgoskim (oczyszczenie wody, uporządkowanie zieleni, ścieżki rowerowe, tereny wypoczynku, miejsca spotkań, przystań)	
	możliwość udziału prywatnych właścicieli kamienic w konkursie	
	adaptacja pustostanu przy ul. Staroszkolnej na wielofunkcyjny obiekt kulturalno-dydaktyczny (m.in. proponowana siedziba Muzeum Kanału Bydgoskiego)	
Bocianowo-Śródmieście - Stare Miasto	skupienie działań na ul. Długiej (rozwój przedsiębiorczości)	
	sprzeciw wobec zastosowania prawa pierwokupu na rzecz gminy	
	uwaga dotycząca braku zasadności realizacji układu ścieżek rowerowych w rejonie ulic Śniadeckich/Świętojańska (wprowadzenia ruchu rowerowego w formie ścieżki rowerowej w tej części miasta)	
	niezadawalający przepływ informacji pomiędzy jednostkami nadzorującymi realizację inwestycji drogowych a Radą Osiedla	
Wilczak Jary	utworzenie świetlicy dla dzieci lub biblioteki - przeznaczenie na ten cel pustostanu położonego przy ul. Nakielskiej 13	
	oświetlenie obok garaży przy ul. Nakielskiej	
	wybudowanie kanalizacji deszczowej na ul. Tęczowej	
	tereny zdegradowane nadające się pod funkcje rekreacyjne: <ul style="list-style-type: none"> – działka nr 57/3 i działka nr 57/5, które należą do Miasta Bydgoszczy, znajdujące się między ul. Czerwonego Krzyża, a ul. Stawową, – linia brzegowa Kanału Bydgoskiego, – staw (glinianka), który po przekształceniu w basen, spełniałby funkcje kąpieliska latem, a zimą – lodowiska 	
	propozycje dotyczące prowadzenia działalności na zagospodarowanych terenach zielonych (w połączeniu z działaniami Pałacu Młodzieży, z wykorzystaniem jego doświadczenia i kadry): <ul style="list-style-type: none"> – turnieje brydża sportowego, – punkty gastronomiczne, w których zatrudnienie znajdą osoby bezrobotne 	
	wprowadzenie punktów TOI TOI nad Kanałem Bydgoskim i w pobliżu placu zabaw	
	lokalizacja dwóch świetlic środowiskowych – dla osiedla Wilczak i Jary	
	remont śluzy nad Kanałem i zagospodarowanie nabrzeża	
	przeprowadzenie szkoleń, m.in. ukierunkowanych na zmniejszenie bezrobocia	
	zatrudnienie osób bezrobotnych do sprzątnięcia Parku Księżycowego	
	rozwiązanie problemu nieutwardzonych dróg znajdujących się pomiędzy ul. Czerwonego Krzyża i ul. Nakielską	
	włączenie do obszarów przeznaczonych do rewitalizacji obszaru Kanału Bydgoskiego wzdłuż Miedzynia i Prądów, jako infrastruktury służącej do wypoczynku i rekreacji mieszkańców	
	Stary Fordon	wniosek o wprowadzenie dopisku do projektu uchwały dotyczącego pieców na paliwa stałe, o treści: „tam, gdzie piece nie spełniają norm środowiskowych w zakresie

	zanieczyszczeń powietrza”
	proponycja zastosowania rozwiązań dotyczących ochrony powietrza na terenie całego miasta, a nie tylko na obszarze rewitalizacji
	instalacja sygnalizacji świetlnej przy skrzyżowaniu ulic Fordońskiej i Brzechwy
	włączenie do rewitalizacji ul. Sielskiej (Szkoła Podstawowa Nr 27) i ul. Magazynowej
Łegnowo	utworzenie świetlicy środowiskowej z bogatą ofertą zajęć dla różnych grup społecznych
	utworzenie placu zabaw na terenie osiedla
	zawężenie obszaru tak, aby znalazł się w obszarze rewitalizacji (wyłączenie terenów rolnych, niezamieszkałych)
	wprowadzenie centralnego ogrzewania przy ul. Spółdzielczej
	doprowadzenie ciepłej wody - ul. Zakole 6
	deratyzacja – ul. Żółwińska
	instalacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, odnowienie ogrodzenia oraz zamontowanie oświetlenia w alejkach ROD „Na Skarpie”
	budowa chodników przy ul. Objazdowej do Nowotoruńskiej oraz ul. Szczerby do ul. Chemicznej
	wydłużenie chodnika przy ul. Toruńskiej w kierunku ul. Spornej
	utworzenie przystanku autobusowego i wprowadzenie sygnalizacji świetlnej przy skrzyżowaniu ulic Kieleckiej i Smoleńskiej
	oznakowanie przejścia dla pieszych na skrzyżowaniu ul. Równej z ul. Toruńską
	zmiana sposobu ogrzewania mieszkań z opalania węglem na paliwa alternatywne
	działania polegające na pomocy prawnej oraz doradztwie w zakresie poszukiwania pracy mieszkańcom osiedli Łegnowo i Łegnowo Wieś
Łegnowo Wieś	koncentracja działań rewitalizacyjnych na świetlicy środowiskowej „Wodny Kraj” – poszerzenie oferty, remont odcinka drogi prowadzącej do świetlicy (ul. Przyłubskiej)
	centralne ogrzewanie przy ul. Spółdzielczej
	utworzenie siłowni na świeżym powietrzu
Brdujście	skorygowanie granic jednostki Brdujście – ujęcie obszaru Toru Regatowego oraz terenu nabrzeżnego, przylegającego do ujściowego odcinka Brdy, co skutkowałoby stworzeniem zwartej granicy do rewitalizacji (powstanie wspólnej granicy pomiędzy Brdujściem i Starym Fordonem)
	wyłączenie z wyznaczonego obszaru całego terenu cmentarza komunalnego przy ul. Wiślanej (wraz z rezerwą terenową na jego powiększenie w najbliższej przyszłości)
	wyłączenie z obszaru terenu Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego
	rezygnacja z przesunięcia obecnych granic cmentarza w kierunku ul. Witebskiej
Zimne Wody- Czersko Polskie	plac zabaw i świetlica środowiskowa z bogatą ofertą zajęć dla różnych grup społecznych
	wniosek przedsiębiorców o zawężenie obszaru Zimne Wody – Czersko Polskie do osiedla socjalnego (wyłączenie terenów przemysłowych)
Smukała-Optawiec - Janowo	wniosek o ujęcie jednostki Smukała – Optawiec – Janowo (w związku z położeniem w Parku Krajobrazowym Zalewu Koronowskiego i Strefą Ochronną Ujęcia Wody) jako obszaru do rewitalizacji, ze względu na degradację środowiska naturalnego
	wyłączenie lasów i terenów działkowych z obszaru, który będzie wskazany do rewitalizacji
	wniosek o dodanie dopisku o treści „oprócz nieruchomości stanowiących własność prywatną” do zapisu dotyczącego prawa pierwokupu
	pozostawienie zapisu dotyczącego zakazu paliw stałych pod warunkiem doprowadzenia do budynków gazu ziemnego
	budowa chodników
Inne	włączenie do obszaru rewitalizacji osiedla Wzgórze Wolności wraz z tzw. „Dolnym Tarasem” (Babia Wieś)

Opracowane na podstawie protokołów ze spotkań konsultacyjnych

Fot. 1-6 Spotkania konsultacyjne

2.2. Uwagi, opinie i propozycje zgłoszone w badaniu ankietowym

W ramach konsultacji społecznych w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Bydgoszczy złożonych zostało 570 ankiet. Udział w badaniu wzięły głównie osoby fizyczne. Swoją opinię w ankietach wyrazili także przedstawiciele Rady Osiedla Czyżkówko, Rady Osiedla Stary Fordon, Fundacji BRWI i Komitetu Miejskiego Polskiej Partii Socjalistycznej.

Mieszkańcy osiedli Łęgnowo Wieś (165 osób), Łęgnowa (78 osób), Smukały-Opławca-Janowa (38 osób) oraz Brdyujścia (15 osób) – uznali proponowany obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji za niewłaściwy. Ww. osiedla są zaliczone do obszarów zdegradowanych, ale nie są zaliczone do rewitalizacji. Wnioskowano o ich włączenie do obszaru rewitalizacji.

Ponadto część osób uznała, że wszystkie obszary wyznaczone jako zdegradowane, powinny zostać objęte rewitalizacją. Pojawiła się też uwaga dotycząca źle dobranych kryteriów do zdiagnozowania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Proponowane obszary do rewitalizacji to Bocianowo, Jary, Okole, Stary Fordon, Śródmieście, Wilczak i Zimne Wody – Czersko Polskie. Wśród nich, jako obszary najczęściej wskazywane do rewitalizacji w pierwszej kolejności znalazły się Okole (173 osób), Zimne Wody – Czersko Polskie (157 osób) oraz Wilczak (138 osób). Ankietowani proponowali również inne tereny do rewitalizacji – przede wszystkim Łęgnowo Wieś, Łęgnowo, Smukałę-Opławiec-Janowo oraz Brdyujście. Pojawiały się też pojedyncze wskazania dotyczące obszarów Babiej Wsi, Bartodziejów, Czyżkówka, Międzyń-Prądy, Szwederowa i Wzgórza Wolności. Ponadto, do rewitalizacji zgłoszono Osiedle Terenów Nadwiślańskich i część osiedla Tatrzańskie (Mariampol) w Fordonie. Propozycje dotyczące objęcia rewitalizacją Zimnych Wód – Czerska Polskiego zgłaszane były głównie przez te same osoby, dla których szczególnie ważna byłaby rewitalizacja Łęgnowa Wieś.

Do problemów społecznych występujących na wszystkich obszarach należą alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie, chuligaństwo, wandalizm, przestępczość, uciążliwe sąsiedztwo, słaba integracja lokalnej społeczności, słaba współpraca między instytucjami publicznymi, a mieszkańcami, bezdomność, utrudniony dostęp do dobrych szkół oraz do nowoczesnej technologii, emigracja ludzi młodych, bezrobocie, bieda. Problemy spoza sfery społecznej to przede wszystkim brak infrastruktury technicznej (np. instalacja c.o., wod.-kan., gaz), zdewastowane i opuszczone tereny, zły stan techniczny obiektów (w tym zabytków), dróg i chodników, brak boisk, placów zabaw, urządzonych terenów zielonych i spacerowych oraz ścieżek rowerowych, słaba komunikacja, niewystarczające zasoby mieszkaniowe oraz i liczba miejsc parkingowych, a także zanieczyszczenie środowiska.

Wśród ankietowanych pojawiły się opinie, że cały wybrany obszar rewitalizacji Bydgoszczy jest zbyt duży i powinien ograniczyć się jedynie do Śródmieścia i Bocianowa.

Na obszarze Bocianowo do największych problemów zaliczono alkoholizm, narkomanię, przemoc w rodzinie, chuligaństwo, wandalizm, przestępczość i biedę. Wśród innych problemów najczęściej występujących na tym obszarze wskazano zdewastowane i opuszczone tereny, które należałoby zabudować (TBS-y, prywatni inwestorzy). Podkreślono też zły stan techniczny obiektów, dróg i chodników, zanieczyszczenie chodników, dworców kolejowych (które niedawno wyremontowano), czy też przystanków tramwaju wodnego. Według ankietowanych, działania, które mogłyby „ożywić” wskazany obszar powinny polegać na zintensyfikowaniu działań służb porządkowych i na budowie

infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Zaproponowano też większą dbałość o tereny zieleni, prywatyzację kamienic i wprowadzenie ulg, udogodnień dla firm. Inne uwagi zgłoszone przez interesariuszy dotyczyły utworzenia przestrzeni wspólnych wewnątrz kwartałów kamienic (zieleni, place zabaw, tereny wypoczynku) i intensyfikacji działań świetlic dzielnicowych w celu pomocy młodym osobom pochodzącym z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji. Postulowano budowę ścieżki dla pieszych na odcinku Artyleryjska/Gdańska – Kościuszki – połączenie za pomocą wybrukowanego chodnika ślepej od północy ulicy Kościuszki z Gdańską. Jako uzasadnienie podano, że z tego miejsca korzystają dziesiątki osób dziennie, a przejście utrudnia brud, zarośla i odpady.

W Śródmieściu wskazano na występowanie podobnych problemów społecznych jak w przypadku Bocianowa. Ponadto, zwrócono uwagę na małą aktywność straży miejskiej i wyludnienie dzielnicy. Do innych problemów występujących na tym obszarze zaliczono zły stan techniczny obiektów, dróg i chodników (np. przy ul. Gdańskiej) oraz tereny zdewastowane i opuszczone, ale też brak atrakcyjnych zasobów mieszkaniowych, brak parkingów, terenów zieleni oraz nadmierny hałas spowodowany ruchem samochodowym. Zwrócono uwagę na szczególną potrzebę rewitalizacji nabrzeża pomiędzy Mostem Pomorskim, a Mostem Bernardyńskim. Uwagi w stosunku do tego obszaru pokrywają się z tymi, które odnoszą się do osiedla Bocianowo. Zaproponowano ograniczenie ruchu samochodowego w rejonie Starego Rynku, ul. Gdańskiej i ul. Dworcowej. Działania, jakie mogłyby odnowić ten obszar to przede wszystkim intensyfikacja działań służb porządkowych oraz budowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Śródmieście to część miasta, która najbardziej wpływa na jego wizerunek i powinna być wizytówką miasta, a istotną zmianą byłaby kompleksowa rewitalizacja bulwarów nad Brdą oraz Placu Piastowskiego - część Placu na północ od targowiska jest niewykorzystana i szpecąca. Jako istotny problem wymieniano brak poczucia bezpieczeństwa oraz przestrzeni integracyjnych, a także zbyt dużą ilość sklepów monopolowych. Zwrócono też uwagę na zły stan parku i zabudowy w okolicy Hali Łuczniczka, zaniedbanie obszaru Wenecji Bydgoskiej i innych terenów nadrzecznych. Zgłoszono również uwagę dotyczącą niedostosowania Ronda Jagiellonów do potrzeb osób niepełnosprawnych, osób starszych i rodziców z wózkami.

W przypadku Okoła największe problemy społeczne wskazane przez ankietowanych pokrywały się z tymi, jakie wskazane zostały w odniesieniu do innych obszarów - chuligaństwo, wandalizm (liczne dewastacje), przestępczość oraz alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie. Zwrócono też szczególną uwagę na brak integracji lokalnej społeczności, proponując stworzenie miejsc spotkań dla mieszkańców – zwłaszcza dla młodzieży i osób starszych. Do innych problemów zaliczono zdewastowane i opuszczone tereny, zły stan obiektów (w tym zabytków), dróg i chodników – ich stan techniczny, czystość. Poza tym zgłaszano brak obiektów kulturalno-dydaktycznych, kawiarni i restauracji (najlepiej zlokalizowanych nad Kanałem Bydgoskim), klubów sportowych z możliwością wypożyczenia sprzętu, np. wodnego) oraz utrudniony dostęp do Brdy i brak parkingów. Za konieczne uznano oczyszczenie wody i rewitalizację nabrzeży Kanału Bydgoskiego na odcinku od śluzy przy ul. Czarna Droga do ul. Bronikowskiego. Jako działania mające ożywić obszar Okoła wybrano utworzenie świetlic środowiskowych, budowę infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz działania podnoszące walory rekreacyjne Kanału na odcinku od Ronda Grunwaldzkiego do ul. Czarna Droga (m.in. przy ul. Nadrzecznej). Zaproponowano także zwiększenie ilości terenów zieleni na obszarze osiedla m.in. poprzez nasadzenia drzew i krzewów nad Kanałem, których jest obecnie zbyt mało. Wiele drzew jest też w złym stanie. Zaproponowano adaptację pustostanu przy ul. Staroszkolnej 10 na wielofunkcyjny obiekt kulturalno-dydaktyczny, w którym mieściłaby się siedziba Muzeum Kanału Bydgoskiego oraz dofinansowanie realizowanego przez p. Dąbrowskiego projektu sceny teatralnej

w remontowanym i adaptowanym aktualnie obiekcie u zbiegu ul. Wrocławskiej i Skweru S. Malinowskiego. Zwrócono też uwagę na pustostan przy ul. Jasnej, konieczność zmiany nawierzchni (kostki brukowej) przy ul. Chełmińskiej, ul. Śląskiej od ul. Chełmińskiej oraz ul. Nadrzecnej od ul. Jasnej (brak chodnika). Przy ul. Czarna Droga znajduje się także przesmyk prowadzący do Dworca PKP, określany jako miejsce zapomniane i niebezpieczne (brak części płotu oddzielającego chodnik od torów kolejowych, niezabezpieczona skarpa). Wśród innych uwag dominowały potrzeby lokalizacji toalet, ławek i pojemników na odpady nad Kanałem Bydgoskim, utworzenia przystani kajakowej i przystani dla wędkarzy, poprawy oświetlenia oraz deratyzacji okolic Kanału. Należałoby też wymienić nawierzchnię ścieżek w Parku nad Kanałem i oddzielić część dla pieszych od tej przeznaczonej dla rowerzystów. Przydatne według ankietowanych byłyby regularne opryski sezonowe (przeciw komarom). Wspomniano również o konieczności odnowy elewacji wielu budynków.

Na osiedlu Wilczak największe problemy społeczne według ankietowanych to, podobnie jak w przypadku innych obszarów, alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie, chuligaństwo, wandalizm, przestępczość, ale też słaba integracja lokalnej społeczności. Brakuje m.in. instytucji kulturalnych. Wśród innych problemów wymienić należy zły stan dróg i chodników, zdewastowane i opuszczone tereny oraz brak ścieżek rowerowych. Zwrócono też uwagę na problemy komunikacyjne (zatłoczona ul. Nakielska, brak sygnalizacji świetlnej w niektórych miejscach), brak terenów wypoczynku oraz klubów, czy świetlic środowiskowych. Najczęściej wskazywane działania mające na celu ożywienie obszaru to budowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz organizacja imprez plenerowych. Większość dodatkowych uwag, podobnie jak w przypadku Okola, odnosi się do konieczności oczyszczenia Kanału Bydgoskiego, zagospodarowania jego nabrzeży (przystanie, toalety, pojemniki na odpady). Jako duży problem na osiedlu Wilczak wymieniano też palenie plastiku i odpadów w piecach węglowych. Niemal wszyscy ankietowani zgłaszają potrzebę budowy ogólnodostępnego, niekrytego basenu - kąpieliska dla mieszkańców osiedla.

Osiedle Jary charakteryzuje się koncentracją takich problemów społecznych jak brak dostępu do nowoczesnych technologii, bezrobocie i bieda. Do innych problemów zaliczono też zły stan dróg i chodników (występowanie dróg gruntowych, nieutwardzonych), brak ścieżek rowerowych oraz urządzonych terenów zielonych i spacerowych. Zasugerowano zwrócenie szczególnej uwagi na ul. Czerwonego Krzyża od ul. Nasykowej do ul. Madalińskiego oraz ul. Lubelską. Do działań mających na celu ożywienie obszaru zaliczono, podobnie jak w przypadku Bocianowa - budowę infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz zintensyfikowanie działań służb porządkowych (rozbudowę monitoringu miejskiego lub zwiększenie pieszych patroli). Inne zgłaszane uwagi dotyczyły wymiany oświetlenia ulicznego na nowe, braku odpowiedniej infrastruktury sanitarnej i placów zabaw dla dzieci nad Kanałem Bydgoskim, zwiększenia ilości kursów autobusowych w kierunku ul. Lisiej w dni wolne od pracy. Zgłoszono także brak kanalizacji deszczowej przy ul. Tęczowej, skutkujący zalewaniem prywatnych posesji w trakcie opadów deszczu.

Zasugerowano rozszerzenie granic Starego Fordonu do ulic Andersa, Brzechwy, zgodnie z granicami działania Rady Osiedla Stary Fordon oraz ulic Magazynowej, Mieszka I, Pałubickiego, Wita Stwosza, Wróblewskiego, Wardyńskiego. Problemy społeczne najczęściej wskazywane w Starym Fordonie to także alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie, chuligaństwo, wandalizm, przestępczość i bieda, a do problemów spoza sfery społecznej zaliczono przede wszystkim zły stan dróg, chodników i obiektów, tereny zdewastowane i opuszczone. Jako konieczne wskazano

ograniczenia ruchu samochodowego w tym obszarze, remonty kamienic, renowację zabytków, ale także stworzenie miejsc rekreacji, urządzonych terenów zielonych i spacerowych, kawiarni itp. Jako niezbędne wskazano obniżenie stawek za wynajem lokali usługowych. Wśród wybieranych działań mających na celu ożywienie osiedla zdecydowanie przeważa budowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i organizacja imprez plenerowych. Jako istotny problem wskazano brak toalet i nieefektywną pracę straży miejskiej, proponując zmianę metod pracy (np. nakaz sprzątnięcia zamiast mandatu). Wniesiono o wykreślenie z uchwały dotyczącej obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji paragrafu 3 (pierwokup) oraz o zmianę zapisu w paragrafie 4 - dopuszczenie ogrzewania na paliwo stałe pod warunkiem instalacji pieca z atestem potwierdzającym niską emisję zanieczyszczeń. W jednostce Stary Fordon pojawiła się też propozycja skupienia działań rewitalizacyjnych na Wyszogrodzie. Wpłynęła także propozycja dotycząca zagospodarowania terenów porolniczych obszaru Starego Fordonu. Projekt dotyczy stworzenia parku rekreacyjnego na terenach niezagospodarowanych, wykraczających poza przyjęte granice obszaru Stary Fordon. Do ankiety dołączono listę podpisów 41 osób, popierających rozszerzenie obszaru rewitalizacji w Starym Fordonie. Wśród ankiet pojawiła się jednak także opinia, że kamienice w Starym Fordonie oraz ul. Bydgoska o nawierzchni z kostki kamiennej po zmianach nie będą już wpisywały się w klimat tego otoczenia, w związku z czym zaproponowano zamiast Starego Fordonu czy Zimnych Wód - Czerska Polskiego, wpisanie do obszaru rewitalizacji Bielaw oraz Bartodziejów.

Na terenie Fordonu wskazano jeszcze jeden obszar do rewitalizacji - Osiedle Terenów Nadwiślańskich i część osiedla Tatrzańskie (Mariampol). Zwrócono uwagę na brak zorganizowanych miejsc i zajęć w szczególności dla seniorów oraz dewastację mienia publicznego (przystanki końcowe – Łoskoń i Tatrzańskie: regularnie uszkodzone rozkłady, dewastowane wiaty i barierki, wyginane znaki drogowe przy drogach wyjazdowych z miasta). Jako jedną z najważniejszych kwestii problemowych wymieniono brak zagospodarowanych terenów dla rekreacji dziennej, brak chodników i dróg dla rowerów (m.in. nowy odcinek ul. Andersa), brak dogodnego dojścia do przystanków (m.in. nieoświetlona i nieutwardzona droga dla pieszych na ul. Geodetów; nieoświetlona droga od ul. Hallera); zapomniane i zdewastowane dawne cmentarze ewangeliczne: RITZKENKRUG, GOŚNIEWICE i Fordon (Pałcz). Działania mające na celu ożywienie wskazanego obszaru mogłyby polegać na organizacji zajęć w szczególności dla seniorów – dom dziennego pobytu (np. wykorzystanie terenu po SP nr 9). Oczekiwana jest też realizacja Parku Dzielnicowego wskazanego w opracowaniu MPU z 2012 – Tereny wypoczynku i rekreacji w Bydgoszczy.

W stosunku do obszaru Zimne Wody - Czersko Polskie zdania ankietowanych były podzielone. Wielokrotnie wskazywano, że jest to teren zaniedbany. Niektórzy jednak zawnioskowali o wyłączenie go z programu rewitalizacji. Jako główne problemy społeczne wskazano utrudniony dostęp do dobrych szkół, a także alkoholizm, narkomanię, przemoc w rodzinie, chuligaństwo, wandalizm, przestępczość i słabą integrację lokalnej społeczności. Uznano też, że słabe oświetlenie chodników i parku nad Kanątem Bydgoskim (niedziałające latarnie lub ich brak, słabe natężenie światła) prowokuje do niszczenia mienia. Do innych, istotnych problemów zaliczono brak ścieżek rowerowych, zły stan dróg i chodników (przede wszystkim przy ul. Smoleńskiej) oraz słabą komunikację. Zgłoszono też duże zapotrzebowanie na junkersy gazowe w budynkach mieszkalnych oraz brak poczty, przychodni, wiat przystankowych i przystanku przy skrzyżowaniu ulic Smoleńskiej i Kieleckiej. Jako główne działania mające ożywić ten obszar wskazano utworzenie świetlicy środowiskowej i organizację klubów osiedlowych, a także pomoc Miasta przy reaktywacji teatru przy ul. Wrocławskiej.

W opinii mieszkańców Brdyujścia, obszar ten został błędnie wydzielony - przyjęto niewłaściwe granice (tj. włączenie Cmentarza Komunalnego i terenów leśnych, pominięcie Toru Regatowego, okolic ul. Wyszogrodzkiej i dostępu do rzeki Brdy), co spowodowało, że Brdyujście nie znalazło się w obszarze rewitalizacji. W obrębie osiedla jako główny problem wskazano zagrożenie związane z obecnością zakładów wykorzystujących amoniak oraz problem hałasu, a także wątpliwości związane z metodyką wyznaczania obszarów zdegradowanych i ich granic. Wśród problemów społecznych wymieniano natomiast głównie alkoholizm, narkomanię i przemoc w rodzinie. Do działań mających ożywić obszar zaliczono przede wszystkim budowę infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i organizację imprez plenerowych.

Według mieszkańców osiedla Łęgnowo, jest to obszar zaniedbany i niedoinwestowany, położony w sąsiedztwie uciążliwych zakładów przemysłowych (m.in. sortownie, składowiska odpadów). Zgłaszano brak odpowiedniej bazy handlowej (np. niewielkie markety oferujące produkty w niskich cenach), dostępu do kultury, klubu dla młodzieży (zespoły sportowe, koła zainteresowań) i seniorów oraz kontroli porządku na obszarze ze strony straży miejskiej (zwłaszcza wobec sytuacji zakłócania spokoju w godzinach nocnych przez otaczające osiedle zakłady przemysłowe). W ramach przeprowadzonej ankiety zawnioskowano głównie o utwardzenie i budowę chodnika wzdłuż całej ul. Żółwińskiej oraz połączenie ul. Żółwińskiej z ul. Okólną. Zgłoszono też, że w trakcie intensywnych opadów deszczu zalewane jest wejście do budynku położonego przy ul. Żółwińskiej 23 (brak odpływu, niedrożne studzienki) oraz brak pomieszczeń na działalność: klubu, świetlicy, biblioteki, czy kawiarni. Ponadto, zwrócono uwagę na duży problem bezdomności, alkoholizm i przestępczość.

Największa ilość ankiet spośród zgromadzonych na obszarach, które nie zostały wytypowane do rewitalizacji została zebrana na sąsiednim osiedlu Łęgnowo Wieś. Wskazano w tym miejscu wiele problemów, które wymieniano w przypadku obszaru Łęgnowo. Zawnioskowano o włączenie osiedla do obszaru rewitalizacji, bez terenów rolnych. Główne problemy społeczne, według mieszkańców osiedla, to słaba integracja lokalnej społeczności, słaba współpraca między instytucjami publicznymi, a mieszkańcami, bezrobocie oraz utrudniony dostęp do dobrych szkół. Do innych problemów zaliczono też zanieczyszczenie środowiska (bliskość oczyszczalni ścieków), brak ścieżek rowerowych oraz zły stan dróg i chodników, a do działań mających na celu ożywienie obszaru - organizację klubów osiedlowych i budowę infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Wnioskowano przede wszystkim o utworzenie Centrum Integracji Społecznej w budynku istniejącej świetlicy lub przywrócenie działania ośrodka kultury, co pozwoli na aktywizację mieszkańców należących do różnych grup wiekowych (przede wszystkim dzieci i seniorów). Uwagi dotyczyły też małej aktywności służb porządkowych na tym obszarze.

W ramach ankiety zawnioskowano o rewitalizację obszaru Szwederowa (głównie tzw. Starego Szwederowa), Międzyń-Prądy (przede wszystkim okolic Kanału Bydgoskiego), Smukały-Oplawca-Janowa (ze względu na konieczność likwidacji skutków degradacji środowiska) oraz Wzgórza Wolności-Babiej Wsi.

Do rewitalizacji zgłoszono też obszar Smukała – Oplawiec – Janowo, w stosunku do którego zdania były podzielone. Mieszkańcy uznali, że jego rewitalizacja jest niezbędna ze względu na duży stopień zdegradowania środowiska. Jednocześnie wyrazili oni również zdecydowany sprzeciw wobec zapisów w projekcie uchwały dotyczących zakazu korzystania z paliwa stałe w przypadku nowych inwestycji oraz brak zgody na zastosowanie przez Miasto prawa pierwokupu. Podkreślano niski

poziom integracji lokalnej społeczności i słabą współpracę między instytucjami publicznymi, a mieszkańcami. Zaproponowano wprowadzenie infrastruktury rekreacyjno-turystycznej w postaci parku lub enklawy, w której możliwa byłaby realizacja szeroko pojętych działań integracyjnych. Jako jeden z największych problemów uznano utrudniony dostęp do dobrych szkół i brak sieci gazowej. Duża część mieszkańców jednostki używa z tego powodu butli gazowych, co może stanowić poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa. Ponadto, zgłoszono częste włamania do domów mieszkalnych na terenie obu osiedli. Wśród innych problemów wymieniono brak sklepów, aptek i bankomatów, a także świetlic, klubów, czy ośrodka kultury. Koniecznym działaniem według ankietowanych jest też modernizacja sieci telekomunikacyjnych, oświetlenie bocznych ulic, monitoring zanieczyszczenia powietrza i większe zaangażowanie odpowiednich służb w reagowanie na zgłoszenia dotyczące zanieczyszczenia powietrza. Ponadto, zaproponowano stworzenie planu przestrzennego uwzględniającego integrację społeczności – wyznaczenie i utworzenie centrum osiedla. Pojawiły się jednak też głosy, że zamiast osiedla Smukała – Oplawiec – Janowo należałoby włączyć do obszaru rewitalizacji teren tzw. Starego Szwederowa, który podobnie jak Śródmieście jest zdegradowany zarówno pod względem przestrzennym, jak i społecznym, a położony jest w reprezentacyjnej, centralnej części miasta. Zasugerowano, że Smukała – Oplawiec – Janowo jako obszar peryferyjny o charakterze mieszkaniowo-rekreacyjnym nigdy nie uległ głębszej degradacji, a w przyszłości będzie się dalej rozwijać.

Zasugerowano podział osiedla Wzgórze Wolności na górny taras oraz dolny taras - Babia Wieś. Uznano, że ul. Toruńska ma duży potencjał, który do tej pory nie został wykorzystany. Wskazano też, że w ramach Bydgoskiego Budżetu Obywatelskiego w 2014 r. nastąpiła częściowa rewitalizacja terenu parku i miejsc spacerowych na skarpie Wzgórza Wolności, ale około 30% obszaru wciąż wymaga rewitalizacji. Wymieniono problem „pocięcia” osiedli przez ruchliwe arterie komunikacyjne. Kładki i przejścia podziemne ułatwiłyby komunikację, usprawniłyby dojście do kościoła, przedszkola, szkoły, czy sklepu. Na tych obszarach wskazano też wyraźną potrzebę organizacji wydarzeń kulturalnych i utworzenia miejsc spotkań dla mieszkańców. Zaproponowano rewitalizację bulwarów nad Brdą - tak, aby stały się miejscem rekreacyjnym dla mieszkańców Bydgoszczy. Zwrócono też uwagę na schody łączące ul. Toruńską (86-90) ze Wzgórzem Wolności (obok Cmentarza Ofiar Wojny 1939-1945). Schody w ich dolnej części (od strony ul. Toruńskiej) opisano jako zdegradowane, zniszczone i wniesiono o ich remont wraz z rewitalizacją otoczenia – krzewów i drzew w parku na skarpie. Teren parku ulega dewastacji, tak w wyniku działań chuligańskich i nocowania bezdomnych, jak i zniszczeń powstałych podczas budowy galerii Zielone Arkady i Trasy Uniwersyteckiej. Niektóre części skarpy są wykorzystywane przez młodzież jako tory do jazdy rowerami, przez co niszczone są zbocza skarpy i krzewy na nich rosnące. Jako działania mające na celu ożywienie obszaru wskazano oświetlenie alejek i utworzenie punktu widokowego na miasto. Zaznaczono, że obszar Wzgórza Wolności i Babiej Wsi jest od dawna zgłaszany do rewitalizacji, zarówno przez osoby fizyczne, jak i organizacje społeczne ze Wzgórza Wolności (oraz Radę Osiedla Wzgórze Wolności). Z ww. schodów korzystają też codziennie dzieci i młodzież (uczęszczające do Szkoły Drzewnej i Szkoły Podstawowej nr 56).

W odniesieniu do Czyżkówka, swoje propozycje zgłosiła Rada Osiedla Czyżkówko. Zaproponowano szereg inwestycji drogowych - rewitalizację nabrzeża Brdy od ul. Pileckiego do Ujęcia Wody i wykonanie ścieżki pieszo-rowerowej, połączenie drogowego z Czyżkówka na Okole przez most (na kanale) dawnej boczniczy kolejowej do Papierni, połączenie drogowo od ul. Karolewskiej oraz most na Jachcice do ul. Saperów, wykonanie nakładki na ulicach Deszczowej i Filtrowej oraz przebicie ul. Łanowej od Chojnickiej do Filtrowej, a także, w celu wprowadzenia linii 58 przez Siedlecką,

wykonanie lasem drogi od skrzyżowania Koronowska-Chmurna do skrzyżowania Siedlecka-Chmielna. Kolejną propozycją był basen przy Zespole Szkół nr 16 przy ulicy Koronowskiej oraz Klub - Świetlica Środowiskowa w wolnych pomieszczeniach BSS przy ul. Chmurnej 5. Ponadto, mieszkańcy zaproponowali utworzenie placu zabaw na ul. Śniegowej.

Zestawienie wyników ankiet zawarte jest w Załączniku nr 1 do niniejszego raportu.

2.3. Uwagi, opinie i propozycje zgłoszone podczas dyżuru konsultacyjnego

Dyżur konsultacyjny (zbieranie uwag ustnych) odbył się 2 września 2016 r., w godzinach od 10:00 do 18:00 w Punkcie Obsługi Mieszkańców w Zielonych Arkadach przy ul. Wojska Polskiego 1. Dyżur prowadzili pracownicy Wydziału Funduszy Europejskich i Wydziału Zintegrowanego Rozwoju Urzędu Miasta Bydgoszczy. Z możliwości wyrażenia opinii skorzystało 10 osób.

Podczas dyżuru zgłoszono następujące uwagi i opinie:

Lp.	Zgłaszający uwagę	Treść uwagi, opinii
1	osoba fizyczna mieszkaniec Szwederowa	dzielnica Szwederowo obszarem bez konieczności szczególnego wsparcia, Śródmieście - jako obszar działań rewitalizacyjnych
2	osoba fizyczna mieszkaniec Czyżkówka	na osiedlu Czyżkówko do najważniejszych problemów należy zaliczyć: zły stan ulic osiedlowych, niesprawny system kanalizacji deszczowej, wskazanie dzielnicy Okole jako obszaru wymagającego wsparcia, najważniejsze problemy: zły stan infrastruktury, ul. Grunwaldzka (korki, natężenie ruchu, stan techniczny ulicy); postulat o wskazanie i podjęcie działań na innych obszarach niż Śródmieście
3, 4	osoby fizyczne mieszkańcy Łęgnowa/ na Górcie	konieczność stworzenia świetlicy dla dzieci działającej dłużej niż 4 godziny, z której korzystać będą również mieszkańcy Łęgnowa Wsi
5,6	osoby fizyczne mieszkańcy Szwederowa	wsparcia wymaga gimnazjum funkcjonujące na Szwederowie; brak poczucia bezpieczeństwa na ul. Podgórznej; problem groźby boisk i ich ograniczonej dostępności; podjęcie działań w Parku na Wzgórzu Dąbrowskiego oraz na ul. Nowej
7, 8	osoby fizyczne mieszkańcy Osiedla Leśnego	Osiedle Leśne wymaga wsparcia, na osiedlu brak otwartych miejsc rekreacyjnych; „Orlik” nie jest ogólnodostępny; potrzeba budowy placu zabaw wraz z infrastrukturą dla dorosłych
9	osoba fizyczna mieszkaniec Miedzynia	Miedzyn jako osiedle wymagające wsparcia - najważniejsze potrzeby: infrastruktura dla dzieci i młodzieży, w tym plac zabaw, basen, stworzenie miejsca spotkań dla młodzieży, zagospodarowanie terenów przy Kanale Bydgoskim
10	osoba fizyczna mieszkaniec Skrzetuska	Skrzetusko posiada dobrą infrastrukturę społeczno-kulturalną; wskazane problemy: teren po Torbydzie, pustostany, młodzież bez oferty zajęć popołudniowych, Park na Wzgórzu Dąbrowskiego miejscem szczególnie niebezpiecznym (brak oświetlenia, częste kradzieże); wskazanie osiedla Wilczak jako obszaru zdegradowanego; obszar rewitalizacji został wskazany właściwie - w pierwszej kolejności - Okole i Wilczak

2.4. Uwagi, opinie i propozycje zgłoszone w postaci papierowej lub elektronicznej

W trakcie konsultacji społecznych dotyczących projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Bydgoszczy, do Urzędu Miasta Bydgoszczy wpłynęło łącznie 19 uwag, opinii i propozycji w formie papierowej i elektronicznej, w tym:

- 11 pism
- 2 interpelacje i 1 wniosek Radnych Rady Miasta Bydgoszczy

- 1 petycja
- 4 uwagi elektroniczne

Z tej formy konsultacji skorzystały osoby fizyczne i osoby prawne.

Najczęściej pojawiające się uwagi i opinie zostały przedstawione w poniższym zestawieniu.

Przedmiot konsultacji	Zgłaszający uwagę/opinię	Treść uwagi/opinii
granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	interpelacja Pani Grażyny Szabelskiej Radnej Rady Miasta Bydgoszczy, wniosek Rady Osiedla Łęgnowo Wieś	włączenie do obszaru rewitalizacji części Osiedla Łęgnowo Wieś tj. zamieszkałych terenów osiedla
	interpelacja Pani Grażyny Szabelskiej Radnej Rady Miasta Bydgoszczy, pismo Rady Osiedla Łęgnowo	włączenie zamieszkałych terenów Osiedla Łęgnowo do obszaru rewitalizacji
	pismo Rady Osiedla Brdyujście	zmiana granic jednostki strukturalnej Brdyujście - poszerzenie obszaru osiedla zgodnie z aktualnym podziałem, tj. włączenie terenów przy ul. Wyszogrodzkiej i ulic przyległych, wyłączenie terenu cmentarza komunalnego
	petycja - osoba fizyczna w imieniu mieszkańców dzielnicy Smukała-Oplawiec-Janowo	ujęcie dzielnicy Smukała-Oplawiec-Janowo jako obszaru zdegradowanego /rewitalizacji
prawo pierwokupu nieruchomości przez gminę na terenie rewitalizacji	osoby prawne	interpretacja zapisu w zakresie: czy prawo pierwokupu dotyczy wszystkich rodzajów, form nieruchomości (m.in. niezabudowanych, lokali mieszkalnych); wniosek o wyłączenie z prawa pierwokupu lokali stanowiących odrębne nieruchomości (nieruchomości lokalowych)
	osoby fizyczne, osoby prawne, Rady Osiedli	wykreślenie/niewprowadzanie do uchwał zapisów dotyczący prawa pierwokupu
	osoby fizyczne, osoby prawne	niejasne kwestie dot. zasad i procedur związanych z wykonaniem prawa pierwokupu
zakaz wydawania decyzji o warunkach zabudowy w celu ograniczenia stosowania instalacji na paliwa stałe	Rady Osiedli, osoby fizyczne, osoby prawne	wniosek o wykreślenie w całości/niewprowadzanie zapisów dotyczących zakazu

Ponadto w pismach zgłaszano:

1. problemy związane z funkcjonowaniem poszczególnych dzielnic, w tym sprawy bieżące, z którymi mieszkańcy borykają się na co dzień. Problemy dotyczą w większości złego stanu infrastruktury na poszczególnych osiedlach (niesprawna kanalizacja deszczowa lub jej brak, zły stan chodników i dróg osiedlowych, brak dróg utwardzonych, niebezpieczne miejsca na osiedlach)

2. problem związany z zamknięciem/zmianą zasad funkcjonowania świetlic środowiskowych - znaczący problem w Łęgnowie - Łęgnowo Wieś. Wniosek w tej sprawie został złożony przez Radę Osiedla Łęgnowo Wieś
3. propozycje działań w poszczególnych obszarach, zarówno bardzo szczegółowe opisy projektów (np. propozycja Zespołu Szkół nr 22 – przystań), ale także bardzo ogólne pomysły na działania, często niemające specyfiki działań rewitalizacyjnych

W trakcie konsultacji wpłynęły 2 interpelacje oraz 1 wniosek Radnych Rady Miasta Bydgoszczy w sprawie:

1. trybu wywołania konsultacji społecznych (Pan Wiceprzewodniczący Rady Miasta Jan Szopiński)
2. zmiany granic obszarów rewitalizacji - włączenie do obszaru rewitalizacji zamieszkałych terenów Łęgnowa, Łęgnowa Wsi oraz Brdujścia (Pani Radna Rady Miasta Grażyna Szabelska)
3. wyjaśnienia zasad delimitacji i wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Bydgoszczy (Pan Radny Rady Miasta Andrzej Młyński)

Szczegółowy wykaz wszystkich złożonych uwag i opinii w formie pisemnej i elektronicznej zawarty jest w Załączniku nr 2 do niniejszego raportu.

2.5. Inne uwagi i opinie

W trakcie konsultacji społecznych do Urzędu Miasta Bydgoszczy wpłynęły dwie opinie:

1. opinia Bydgoskiej Rady Seniorów ws. wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Bydgoszczy (zgodnie z projektem uchwały RM Bydgoszczy)
2. opinia Młodzieżowej Rady Miasta Bydgoszczy na temat „Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla miasta Bydgoszczy”

oraz Uchwała Rady Działalności Pożytku Publicznego Miasta Bydgoszczy z dnia 8 września 2016 r. w sprawie: zaopiniowania projektu uchwały Rady Miasta Bydgoszczy w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Bydgoszczy.

Nazwa organu	Najważniejsze treści	Wyrażona opinia
Bydgoska Rada Seniorów	Bydgoska Rada Seniorów popiera projekt uchwały ws. wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Bydgoszczy. W swojej opinii Rada Seniorów podkreśla wagę zapisów dotyczących eliminowania najbardziej szkodliwych urządzeń grzewczych i stosowanych w nich paliw	opinia pozytywna
Młodzieżowa Rada Miasta Bydgoszczy	po przeanalizowaniu przedłożonego dokumentu (Diagnoza) Młodzieżowa Rada Miasta Bydgoszczy wydaje opinię pozytywną. Młodzieżowa Rada wskazuje, że właściwym podejściem jest próba uzyskania odpowiedzi dotyczącej problemów mieszkańców (sporządzenie diagnozy), a następnie podjęcie dalszych działań	opinia pozytywna

	związanych z rewitalizacją tych rejonów miast, które tego wymagają. Przedstawiciele Młodzieżowej Rady deklarują chęć udziału w dalszych pracach nad Gminnym Programem Rewitalizacji	
Rada Działalności Pożytku Publicznego Miasta Bydgoszczy	Rada Działalności Pożytku Publicznego Miasta Bydgoszczy pozytywnie opiniuje projekt uchwały Rady Miasta Bydgoszczy w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Bydgoszczy	opinia pozytywna

3. Podsumowanie. Wyniki konsultacji

Konsultacje społeczne dotyczące projektu uchwały Rady Miasta Bydgoszczy w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Bydgoszczy trwały 2 miesiące.

Liczba osób biorących udział w różnych formach konsultacjach społecznych:

Liczba osób biorących udział w badaniu ankietowym/ Liczba złożonych ankiet	Liczba opinii i uwag zgłoszonych w formie pisemnej lub elektronicznej	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach otwartych
570	19	369

Zgłoszone problemy, uwagi i opinie zostały przeanalizowane, włączone do raportu i będą wykorzystane w dalszych etapach prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji – zwłaszcza na etapie sporządzania pogłębionej diagnozy sytuacji w obszarach rewitalizacji oraz wyboru projektów/zadań do realizacji. Na uwagi wniesione w formie pisemnej udzielono odpowiedzi w tej samej formie.

Wyrażone opinie oraz wniesione uwagi i propozycje były konsultowane z merytorycznymi jednostkami i wydziałami Urzędu Miasta oraz instytucjami zewnętrznymi, w tym z Urzędem Marszałkowskim Województwa Kujawsko-Pomorskiego (ws. sporządzonej Diagnozy oraz możliwości zmiany granic obszarów w wyniku konsultacji społecznych) oraz Ministerstwem Infrastruktury i Budownictwa (ws. możliwości zawężenia obowiązywania prawa pierwokupu do części obszaru rewitalizacji i/lub do wybranych typów nieruchomości).

W oparciu o przeprowadzone analizy oraz biorąc pod uwagę wnioski wniesione podczas konsultacji społecznych, wprowadzono następujące zmiany:

1. Jednostka strukturalna Smukała-Opławiec-Janowo została wskazana i poddana konsultacjom społecznym jako obszar zdegradowany (wyznaczony zgodnie z *Regionalnymi zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO WK-P 2014-2020*).

W związku z powyższym, jako obszar zdegradowany uznanych zostaje 9 jednostek strukturalnych:

- 1) Stary Fordon
- 2) Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto

- 3) Okole
- 4) Wilczak-Jary
- 5) Zimne Wody-Czersko Polskie
- 6) Łęgnowo
- 7) Łęgnowo Wieś
- 8) Brdyujście
- 9) Smukała-Oplawiec-Janowo

Wskazane jednostki, ze względu na położenie oraz wzajemne oddziaływanie, podzielono na następujące podobszary:

- 1) Podobszar Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary
- 2) Podobszar Stary Fordon
- 3) Podobszar Zimne Wody-Czersko Polskie, Brdyujście, Łęgnowo, Łęgnowo Wieś
- 4) Podobszar Smukała-Oplawiec-Janowo

Powyższy obszar obejmuje 36,56 % powierzchni gminy i tym samym przekracza określony w ustawie o rewitalizacji limit, zgodnie z którym obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20 % powierzchni gminy. Nie ma więc możliwości zakwalifikowania całego obszaru zdegradowanego jako obszaru rewitalizacji.

Zgodnie z opinią Urzędu Marszałkowskiego Woj. Kujawsko-Pomorskiego zmiany granic w wyniku konsultacji społecznych oznaczałyby nowy podział miasta na jednostki strukturalne i konieczność przeprowadzenia ponownej Diagnozy.

Oddzielenie części jednostki (np. odjęcie terenu rolnego, przemysłowego) byłoby niezgodne z zasadą analizy, że wszystkie jednostki muszą stanowić łącznie 100% powierzchni gminy.

Ponadto, działania rewitalizacyjne powinny być realizowane w sposób skoncentrowany, dla osiągnięcia widocznego, odczuwalnego efektu zmiany.

2. Podtrzymano wynikającą z Diagnozy propozycję granic obszaru rewitalizacji, co oznacza, że w wyniku konsultacji obszar rewitalizacji nie został zmieniony.

Wyznaczony obszar rewitalizacji w podziale na podobszary obejmuje:

- 1) Podobszar Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole oraz Wilczak-Jary
- 2) Podobszar Stary Fordon
- 3) Podobszar Zimne Wody-Czersko Polskie

Należy jednak podkreślić, że ustanowienie obszaru rewitalizacji nie oznacza, że na pozostałych terenach nie będą realizowane działania o charakterze rewitalizacyjnym. Poprzez inne źródła finansowania i programy miejskie będą prowadzone dalsze działania związane z niwelowaniem zidentyfikowanych i zgłoszonych przez mieszkańców problemów społecznych oraz infrastrukturalnych. Będzie to dotyczyło przede wszystkim obszarów zdegradowanych.

3. Wobec licznych wniosków i opinii przemawiających za rezygnacją z wprowadzenia prawa pierwokupu nieruchomości, na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Prezydent Miasta Bydgoszczy odstępuje od propozycji ustanowienia na rzecz gminy prawa pierwokupu nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji. W związku z powyższym, z projektu uchwały usunięto zapis dotyczący prawa pierwokupu.
4. W projekcie uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Bydgoszczy pozostaje zapis, że na obszarze rewitalizacji nie będzie możliwe

uzyskanie decyzji o warunkach zabudowy dla nowych obiektów oraz obiektów poddawanych zmianie sposobu użytkowania (wymagającej przebudowy w rozumieniu prawa budowlanego), w których inwestor planuje/pozostawia instalację na paliwo stałe. Zapis ten był przedmiotem szerszej dyskusji i został w toku konsultacji społecznych zmodyfikowany. W przedłożonym Radzie Miasta Bydgoszczy projekcie uchwały zapis ten brzmi następująco:

Zgodnie z art. 11 ustawy, na obszarze rewitalizacji ustanawia się zakaz wydawania decyzji o warunkach zabudowy dla zmiany sposobu zagospodarowania terenu polegającej na:

- 1. budowie obiektu budowlanego, w rozumieniu przepisów prawa budowlanego, z indywidualnymi instalacjami grzewczymi na paliwo stałe,*
- 2. zmianie sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części, wymagającej przebudowy w rozumieniu przepisów prawa budowlanego, posiadającego indywidualną instalację grzewczą na paliwo stałe, nie obejmującej zmiany tej instalacji.*

Uzasadnienie do projektu uchwały zawiera obszerne wyjaśnienie potrzeby utrzymania niniejszego zakazu.

5. Stosując się do opinii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, skrócono Diagnozę służącą wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Bydgoszczy, usuwając elementy (dodatkowe wskaźniki) wykraczające poza punkty wymagane *Regionalnymi zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO WK-P 2014-2020*. Dokonano również korekty stylistycznej i edytorskiej Diagnozy.

Kolejnym etapem prac będzie podjęcie uchwały o przystąpieniu do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji.